

N:o 69.

Af herr **Gustaf Berg**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående utredning i fråga om behöfvet af vård för de sinnessjuka inom landet m. m.

Från alla delar af landet klagas öfver det stora antal af sinnessjuka och vansinniga personer, som ligga utan lämplig vård och som orsaka kommunerna stora kostnader, under det de derunder själfva lida brist på ändamålsenlig och sakkunnig behandling. Den kongl. stadgan af den 2 november 1883 anvisar vederbörande målsmän att anmäla de sjuka hos hospitalsdirektionerna för erhållande af plats å hospitalen, men då sådana ansökningar insändas, erhålles ofta det svaret, att alla platserna på anstalten redan äro upptagna, så att icke någon sjuk vidare kan mottagas. Under tiden ligga de sjuka ohulpna, och familjerna, der sådane sjuke måste kvarstanna, befinna sig i den sorgligaste belägenhet.

Detta beklagliga förhållande är icke för Riksdagen något nytt och obekant, utan det är tvärtom en gammal klagan, som aldrig blifvit till fullo afhjelpat och som därför äfven år efter år blifvit allt mer högljudd och äfven allt mer berättigad.

Redan den 16 november 1863 afläto rikets då församlade ständer en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, hvari ständerna anförde, »att en temligen allmän klagan öfver hela landet försports öfver bristande utrymme på hospitalen, och att vid sådant förhållande åtgärder syntes böra vidtagas från statens sida, för att, om möjligt, äfven åt de olycklige sinnessjuka söka skaffa nödig omvårdnad, deraf behöfvet, efter hvad rikets ständer erfarit, skulle vara stort».

Kongl. Maj:t anmodade då kongl. serafimerordensgillet att med anledning af ständernas skrifvelse söka bereda ökadt utrymme för de sjuka, hvilket äfven ledde dels till nybyggnader och dels till utvidgningar af

några äldre anstalter, men hjälpen var otillräcklig och klagomålen fortforo. År 1870 inkommo sålunda skrivelser från landstingen i Jemtlands, Vesterbottens och Vesternorrlands län med anmälan, att de sinnessjuka saknade vård, och med hemställan att lämpliga åtgärder måtte vidtagas för att afhjelpa det trängande behovet; 1871 gjordes enahanda anmälan af Stora Kopparbergs läns landsting och år 1872 begärde Vermlands landsting, att anslag måtte beredas för en vårdanstalt för sinnessjuka inom länet. Med anledning af dessa förnyade framställningar infortrade Kongl. Maj:t genom nådig remiss af den 25 oktober 1872 dåvarande öfverstyrelsens öfver hospitalen utlåtande i ärendet, hvilket äfven afgafs den 6 mars 1873 och hvori en plan meddelas, hvarigenom ytterligare 405 nya sjukplatser skulle beredas för de sinnessjuka inom landet.

Af den utredning, på hvilken denna plan stöder sig, framgår, att vid 1870 års utgång, då rikets folkmängd var 4,168,525, de sinnessjukes antal ansågs uppgå till omkring 9,000, eller i medeltal 21.7 sinnessjuka på 10,000 af hela folkmängden.

Sedan denna allmänna utredning gjordes hafva snart 17 år förlupit, det af kongl. serafimerordensgillet uppställda programmet för sjukvårdens utvidgning har blifvit utfördt, platsernas antal inom de offentliga anstalterna har fördubblats, men detta oaktadt har klagan öfver bristande vård för de sjuka icke tystnat utan snarare ökats, att döma af de meddelanden, som lemnats dels af kommunerna, dels af landstingen, dels äfven af hospitalsdirektionerna.

Under sådana förhållanden synes vara af behovet påkalladt, att en ny och fullständig utredning företages rörande denna för hela landet viktiga sjukvårdsfråga, så att det verkliga behovets omfattning måtte blifva känd.

Vördsamt hemställes därför, att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse med anhållan, att Kongl. Maj:t ville låta utreda förhållandet med afseende på behovet af vård för de sinnessjuka inom landet samt derjemte angifva och föreslå det sätt, som må finnas lämpligt till behovets snara afhjelpande, utan att allt för stora kostnader för statsverket deraf åstadkommas.

Stockholm den 24 januari 1890.

Gustaf Berg.